

Estratègies de mediació

Codi: 101637

Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500260 Educació Social	OT	3	2
2500260 Educació Social	OT	4	0
2500261 Pedagogia	OT	4	0
2500797 Educació Infantil	OT	4	0
2500798 Educació Primària	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Jose Tello

Correu electrònic: Jose.Tello@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Cristina Laborda Molla

Prerequisits

En aquesta assignatura no hi ha prerequisits.

Objectius

Els objectius formatius a destacar són:

1. Comprendre els conceptes de conflicte i de mediació. Aproximacions teòriques i models de pràctica professional.
2. Conèixer el procés mediador, les seves tècniques i activitats per a la prevenció del conflicte.
3. Analitzar el conflicte i la mediació en l'àmbit de les relacions de gènere, les interculturals i les socials.
4. Dominar el context normatiu sobre mediació a Catalunya i conèixer les funcions del mediador

Competències

Educació Social

- Acompanyar les persones en els seus processos de creixement i emancipació.
- Adoptar una actitud i un comportament ètic i actuar d'acord als principis deontològics de la professió.

- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats) per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Contextualitzar l'acció socioeducativa en funció dels diferents paradigmes teòrics que han elaborat les ciències de l'educació i en funció del context socio-històric dels individus, grups i institucions.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-se de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Dissenyar de manera articulada plans, programes, projectes, activitats i tasques en diversos contextos socioeducatius.
- Dissenyar i desenvolupar processos de participació ciutadana i acció socio-comunitària.
- Dissenyar plans i processos d'avaluació segons les diferents finalitats, tècniques i instruments, moments i perspectives de l'avaluació educativa.
- Dominar els coneixements teòrics i aplicats de les diferents Ciències de l'Educació que li permetin desenvolupar la capacitat d'anàlisi i observació de la realitat social i educativa.
- Fomentar l'autonomia dels participants i buscar un equilibri entre les seves funcions com a orientador, facilitador i promotor de la dinàmica socioeducativa.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).
- Utilitzar informació i coneixement de les diferents fonts i contextos (informes, articles, etc.) propis de les ciències socials.

Pedagogia

- Adoptar una actitud i un comportament ètic i actuar d'acord als principis deontològics de la professió.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats) per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el seu exercici i desenvolupament professional.
- Aplicar estratègies i tècniques d'assessorament, orientació, consulta i mediació educativa en àmbits professionals i institucions i serveis educatius i de formació.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Educació Infantil

- Adoptar una actitud i un comportament ètic i actuar d'acord als principis deontològics de la professió.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats) per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i els adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i l'esforç individual.
- Crear i mantenir llaços de comunicació amb les famílies per incidir eficaçment en el procés educatiu.
- Fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella i abordar la resolució pacífica de conflictes.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Educació Primària

- Adoptar una actitud i un comportament ètic i actuar d'acord amb els principis deontològics de la professió.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats), per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella, resoldre problemes de disciplina i contribuir a la resolució pacífica de conflictes.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar diferents tipus de comunitats i les principals característiques que les defineixen i configuren.

2. Analitzar experiències i projectes d'animació sociocultural i desenvolupament comunitari des de la perspectiva de diferents paradigmes teòrics.
3. Analitzar i aplicar el raonament crític a la comprensió de la Democràcia representativa versus participativa. Poder, govern i governabilitat.
4. Analitzar i aplicar les aportacions de la història, la geografia i les ciències socials a l'ensenyament dels drets humans.
5. Aplicar el pensament sistèmic en l'anàlisi de problemes i temàtiques ambientals.
6. Aplicar tècniques de participació: investigació acció participativa (IAP), al diagnòstic comunitari.
7. Avaluar les polítiques i programes derivats de les mateixes relatius a l'educació per al desenvolupament.
8. Comprendre els marcs teòrics que possibiliten el desenvolupament d'accions responsables i sostenibles per valorar la responsabilitat individual i col·lectiva en la consecució d'un futur sostenible.
9. Conèixer els factors que incideixen en les drogodependències i els programes preventius i de reducció de danys.
10. Conèixer els fonaments teòrics i metodològics de l'educació per a la salut.
11. Conèixer i desenvolupar el pensament i raonament crític per analitzar la complexitat dels reptes i desafiaments de l'educació social.
12. Conèixer la conceptualització bàsica i les principals metodologies i tècniques de l'animació sociocultural i el desenvolupament comunitari.
13. Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i els adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i l'esforç individual mostrant una actitud ètica front als processos de mediació en diferents contextos i circumstàncies.
14. Conèixer la diversitat i pluralitat d'idees, persones i situacions que configuren una comunitat.
15. Conèixer la investigació existent sobre animació sociocultural i desenvolupament comunitari.
16. Conèixer la legislació bàsica que emmarca l'educació sociocomunitària.
17. Conèixer les característiques principals de les malalties mentals.
18. Conèixer les principals línies d'intervenció de l'educació per a la salut.
19. Desenvolupar funcions professionals adaptades a les diferents situacions sociocomunitàries de manera que estimulin l'empoderament de les persones participants.
20. Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i pensament científic per a la millora de l'acció professional.
21. Dissenyar accions per implementar l'educació per al desenvolupament.
22. Dissenyar activitats, programes i projectes d'animació sociocultural i desenvolupament comunitari.
23. Dissenyar i desenvolupar processos participatius d'educació sociocomunitària.
24. Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat i que atenguin a la igualtat de gènere, a la equitat i al respecte als drets humans que conformen els valors de la formació ciutadana.
25. Dissenyar programes d'educació per a la salut.
26. Elaborar models de seqüències didàctiques per al foment de la llibertat democràtica, la igualtat de gènere, la justícia social i la solidaritat.
27. Fomentar l'educació democràtica de la ciutadania i la pràctica del pensament social crític fomentant la col·laboració amb les famílies, organismes i institucions amb incidència en la formació ciutadana.
28. Fomentar la convivència, resoldre problemes de disciplina i contribuir a la resolució pacífica de conflictes.
29. Identificar els trets de neutralitat i imparcialitat en els processos de mediació reals o simulats.
30. Identificar, descriure i analitzar models didàctics, estratègies i materials curriculars sobre la cultura política i la cultura cívica.
31. Incorporar a les seves anàlisis els referents contextuais necessaris vinculats a problemes i propostes concretes sobre l'educació per al desenvolupament.
32. Lliurar en temps i forma les activitats proposades.
33. Mantenir una actitud de respecte, pràctiques i comportaments que atenguin a l'equitat i inclusió.
34. Organitzar el treball de forma estructurada en relació a les demandes.
35. Proposar estratègies adaptades a diferents situacions i necessitats de mediació, desenvolupar adequadament estratègies per a la mediació entre persones o grups en situacions simulades i mostrar habilitats socials per entendre les famílies i fer-se entendre per elles.
36. Proposar estratègies d'exercitació, compensació o minimització de les debilitats relacionades amb les competències socioemocionals
37. Proposar estratègies d'exercitació, compensació o minimització de les debilitats relacionades amb les competències socioemocionals.
38. Reconèixer els diferents models de sostenibilitat en les propostes educatives.

39. Reflexionar, valorar i aplicar els canvis necessaris en la pràctica educativa sobre el concepte de participació. Participació com a finalitat i com a mitjà per al canvi.
40. Reflexionar, valorar i aplicar els canvis necessaris en la pràctica educativa sobre la participació ciutadana des de l'administració: models i dispositius.
41. Reflexionar, valorar i aplicar els canvis necessaris en la pràctica educativa sobre la participació social des dels actors socials: moviments socials i associacions.
42. Saber expressar oralment i per escrit les seves idees i coneixements amb suficient fonament teòric i argumental
43. Saber relacionar-se (empatitzar) amb les diferents opcions ideològiques i vitals que integren les comunitats.
44. Ser capaç d'establir vincles entre coneixement i accions ambientals i de consum sostenibles.
45. Treballar en equips multidisciplinars desenvolupant processos d'educació sociocomunitària.

Continguts

Bloc I: ELEMENTS DE CONTEXT

- Conflicte: definicions, tipus, origen, fases, estructura, posicions, anàlisi (necessitats i interessos)
- Conflicte i violència, tipus de violència
- Conflicte i relacions socials
- Conflictes intergrupals. Definició i tipologies
- Enfocament transformatiu dels conflictes (Galtung, Lederach i Vinyamata)
- Obstacles per a la superació dels conflictes
- El context jurídic

Bloc II: ÀMBITS D'ANÀLISI

- Context de diversitat sociocultural: el conflicte intercultural.
 1. Mediació intercultural: concepte, principis i context d'intervenció
 2. Accions de mediació intercultural
 3. Anàlisi de casos
- El conflicte des d'una perspectiva de gènere.
 1. Causes estructurals i impacte local
 2. Formes d'intervenció
- Convivència als centres educatius:
 1. Rol del/a mediador/a
 2. Mediació i resolució de conflictes
 3. Programes de mediació escolar: exemples segons etapes educatives
- Conflicte a les organitzacions:
 1. Elements d'anàlisi
- El conflicte des d'una perspectiva familiar:
 1. Eines per a la mediació familiar

Bloc III: ELEMENTS PRÀCTICS

- El procés mediador: orígens, concepte, objectius, dimensions, principis, funcions i fases
- Principals models de mediació: Harvard, circular - narratiu, transformatiu
- Elements bàsics per una comunicació efectiva i no violenta: assertivitat, confiança, comunicació sana, cooperació, escolta activa i creativitat
- Competències professionals i tècniques de mediació
- Processos grupals per a la gestió dels conflictes: cooperació, presa de decisions i negociació
- Deontologia professional

Metodologia

El procés d'ensenyament-aprenentatge es desenvoluparà a l'aula, contant en tot moment amb l'aportació i implicació de l'estudiantat.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Activitat presencial	45	1,8	13, 20, 28, 29, 35, 42
Tipus: Supervisades			
Actividad Supervisada	30	1,2	11, 13, 28, 29, 35, 36, 42
Tipus: Autònomes			
Activitat autònoma	75	3	11, 14, 20, 32, 34, 42

Avaluació

Es farà el promig a partir d'una puntuació de 5 en cadascuna de les activitats d'avaluació. S'aprovarà l'assignatura amb una puntuació mínima de 5. Cal presentar totes les evidències d'avaluació per aprovar l'assignatura. A les estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adient de l'assignatura i tot i així els quedi algun aspecte no assolit, se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria realitzant una recuperació final. En aquest cas, la nota màxima del bloc de l'evidència re-avaluada serà de 5. No es contempla la possibilitat de que la re-avaluació serveixi per pujar nota.

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà no presentat.

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats programades.

Les qualificacions obtingudes en cadascuna de les activitats avaluatives es lliuraran a l'estudiantat en un màxim de 20 dies mitjançant publicació dels resultats al Campus Virtual. Un cop lliurades les qualificacions l'estudiant podrà fer la revisió de la nota en les hores destinades a tutories durant els deu dies posteriors a rebre la qualificació.

La copia o plagi de material es revisarà amb l'eina URKUND, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, implica un zero en tota l'assignatura.

Dates d'interès avaluatiu:

La data de la prova escrita individual és el 11/01/21, i la reavaluació el 25/01/21. Les dates de les presentacions es decidiran el primer dia de classe.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
A1 - Treball escrit grupal	35%	0	0	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 35, 38, 39, 40, 41, 42, 44
A2 - Presentació oral del treball: defensa de la proposta de mediació (individual i oral)	25%	0	0	11, 13, 14, 20, 24, 26, 28, 29, 32, 34, 35, 36, 42, 43, 45
A3 - Prova pràctica dels continguts més rellevants (individual i escrit)	40%	0	0	4, 5, 8, 11, 13, 15, 19, 20, 27, 28, 29, 33, 35, 36, 37, 42, 45

Bibliografia

- Acland, A. F. (1993). *Cómo utilizar la mediación para resolver conflictos en las organizaciones*. Barcelona: Paidós.
- Almirall, J. I.; Checa, P. y Grau, A. (2001). La mediación como metodología de resolución de conflictos. *Aula de Innovación Educativa*, 103-104; pp. 68-71.
- Aramburu, L. e Higuera, Z. (2005). *Habilidades de negociación. Todos podemos ganar*. Madrid: Pirámide.
- Benjamin, R. (1996). *Seminario de mediación familiar*. Buenos Aires: Asociación Respuesta.
- Boqué, M.C. (2003). *Cultura de mediación y cambio social*. Barcelona: Gedisa.
- Boueri, S. y Salazar, M. (2004) Aportaciones teóricas para el abordaje del conflicto y los medios alternativos de resolución con especial énfasis en la mediación. *Cenipec*, 23, 159-191.
- Brandoni, F. (Comp..) (1999). *Mediación escolar. Propuestas, reflexiones y experiencias*. Buenos Aires: Paidós.
- Calcaterra, R. A. (2002). *Mediación estratégica*. Barcelona: Gedisa.
- Canimas, J. & Carbonell, F. (2008). *Educació i conflictes interculturals. Primum non nocere*. Vic: EUMO Editorial.
- Cascón, F. (2000d). La mediación. *Cuadernos de Pedagogía* 287; pp. 72-76.
- Cohen, R. (1990). *Manual de Entrenamiento en Mediación Escolar*. Belmont, MA: School Mediation Associates.
- Colectivo AMANI. (2004). *La escuela intercultural: regulación de conflictos en contextos multiculturales*.
- *Concienciación, negociación, confrontación*. Madrid: Los libros de la catarata.
- Conforti, F. (2010). *Comentando el libro "Transformación de conflictos"*. *Pequeño manual de uso de John Paul Lederach*. Versión digital online.
- Decret 135/2012, de 23 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 15/2009. (DOGC 6240 25.10.2012).

- Ertel, D. y Gordon, M. (2008). El quid de la negociación. Triunfar antes, durante y después del "sí". Barcelona: Deusto.
- Fabra, M.LI. (2008). *Jo, ni més, ni menys. Assertivitat per a força dones i alguns homes*. Barcelona: Octaedro.
- Fisher, R. y Ertel, D. (2004). Obtenga el sí en la práctica. Barcelona: Gestión 2000.
- Fisher, R. y Ury, W. (1981/1999). Getting to yes. Negotiating an agreement without living in. Londres: Random House Business Books.
- Flora, D. (1998). La comunicación no verbal. Barcelona: Alianza.
- Folberg, H. J. y Taylor, A. (1984). Mediation. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Folger, J. y Taylor, A. (1992). Mediación. Resolución de conflictos sin Litigio. México, DF: Limusa.
- Font, A. (2008). Negociar con arte y conseguir que los demás se salgan con la suya. Barcelona: Alienta.
- Galtung, J. (1998). *Tras la violencia, 3R: reconstrucción, reconciliación, resolución*. Bilbao: Bakeaz.
- García Sáiz, M. (1999). El liderazgo en los grupos. A Gil Rodríguez & Alcover de la Hera. (Coords.). *Introducción a la psicología de los grupos*. Madrid : Pirámide.
- García Sáiz, M. & Gil Rodríguez, F. (1999). Procesos de influencia social. A Gil Rodríguez & Alcover de la Hera. (Coords.). *Introducción a la psicología de los grupos*. Madrid : Pirámide.
- Gil Rodríguez, F. (1999). Relaciones intergrupales. A Gil Rodríguez & Alcover de la Hera. (Coords.). *Introducción a la psicología de los grupos*. Madrid: Pirámide.
- Girard, K. & Koch, S.J. (1997). *Resolución de conflictos en las escuelas. Manual para educadores*. Barcelona: Granica.
- Goossens, F. (1991). Técnicas de discusión y negociación. Barcelona: Plaza & Janés.
- Gottheil, J. y Schiffrin, A. (Comps.) (1996). *Mediación: Una transformación en la cultura*. Barcelona: Paidós.
- Harvard Business School (2004). Negociación. Barcelona: Deusto.
- Harvard Business School (2005). Negociaciones ganadoras para conservar las relaciones. Barcelona: Gestión 2000.
- Knight, S. (2002). La PNL en el trabajo. Barcelona: Sirio.
- Kressel, K. y Pruitt, D. G. (1985). Themes in the mediation social conflict. *Journal of Social Issues*, 41, 179-198.
- Kressel, K. y Pruitt, D. G. (1989). *Mediation Research: The Process and Effectiveness of Third-Party Intervention* (Jossey-Bass Social & Behavioral Science). NY: Jossey-Bass Wiley.
- Lederach, J. P. (1996). El proceso de mediar en conflicto. *Aula de Innovación Educativa*, 63. pp.79-80.
- Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit deldret privat. (DOGC 5432 - 30.7.2009)
- Mayer, B. S. (2008). Más allá de la neutralidad. Cómo superar la crisis de la resolución de conflictos. Barcelona: Gedisa.
- MEC. (2007). *Coeducación y prevención temprana de la violencia de género*. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia.

- Moore, C. (1986). El proceso de mediación. Métodos prácticos para la resolución de conflictos. Barcelona: Granica.
- Moore, C. (1995). El proceso de mediación. Métodos prácticos para la resolución de conflictos. Buenos Aires: Granica.
- Munduate, J. L. y Medina, F. J. (2005). Gestión del conflicto, negociación y mediación. Madrid: Pirámide.
- Munné, M. y Mac-Cragh, P. (2006). Los 10 principios de la cultura de mediación. Barcelona: Graó.
- Munné, M., et. (2006) Els 10 principis de la cultura de mediació. Barcelona: Ed.Graó.
- Ovejero, A. (2004). Técnicas de negociación. Cómo negociar eficazmente. España: McGraw-Hill.
- Pomar, J. (2004). Teoría y técnicas de negociación. Barcelona: Ariel.
- Ponti, F. (2008). Los caminos de la negociación. Navarra: Verticales de Bolsillo.
- Pruitt, D. G. y Rubin, J. Z. (1986). Social conflict: Escalation, stalemate, and settlement. New York: Random House.
- Puchol, L. (2009). El libro de la negociación. México, DF: Díaz de Santos.
- Puentes, S. (2003). Los derechos sociales y la mediación: un cambio real. A Casanovas & Poblet. *Gestió i resolució de conflictes al segle XXI: ciutadania i violència*. Sabadell : Fundació Caixa Sabadell.
- Romero, C. (2000). Mediación Escolar. Barcelona. Ediciones ICESB. Colección Quaderns d'Estudi; 2.
- San Martín, J. A. (2003). La mediación escolar. Un camino para la gestión del conflicto escolar. Madrid. CCS.
- Serrano, G. y Rodríguez, D. (1993). Negociación en las organizaciones. Madrid: Eudema.
- Six, J. F. (1997). Dinámica de la mediación. Barcelona. Paidós.
- Soleto, E. y Otero, M. (2007). Mediación y solución de conflictos. Habilidades para una necesidad emergente. Madrid: Tecnos.
- Soares, M. (1996). Mediación. Conducción de disputas, comunicación y técnicas. Buenos Aires: Paidós.
- Torrego, J.C. (Coord). (2000a). Mediación de conflictos en instituciones educativas. Manual para la formación de mediadores. Madrid. Narcea.
- Tsu S. y Lawson J. (2004). El arte de la guerra: para ejecutivos y directivos. Barcelona: Obelisco.
- Ury, W. L. (2005). Alcanzar la paz. Resolución de conflictos y mediación en la familia, el trabajo y el mundo. Barcelona: Paidós.
- Valdez Figueroa, I. et al. (2004). La acción psicopedagógica y la disciplina escolar. A Furlán A., Saucedo, C. & Lara, B. (Coords). *Miradas diversas sobre la disciplina y la violencia en centros escolares*. Guadalajara: Universidad de Guadalajara.
- Vallejo, R. D. y Guillén, C. (2006). Mediación: procesos, tácticas y técnicas. Barcelona: Pirámide.
- Vinyamata, E. (2001). Conflictología. Curso de resolución de conflictos. Barcelona: Ariel.
- Vinyamata, E. (2003). Conflictologia, informació i coneixement. A Casanovas & Poblet. *Gestió i resolució de conflictes al segle XXI: ciutadania i violència*. Sabadell: Fundació Caixa Sabadell.
- Vinyamata, E. (Coord.). (2004). Guerra y paz en el trabajo. Valencia: Tirant lo Blanch. Universidad de Valencia.